

М. В. Шульга

Землі промисловості, транспорту, зв'язку й енергетики, оборони та іншого призначення

ЗЕМЛІ ПРОМИСЛОВОСТІ, ТРАНСПОРТУ, ЗВ'ЯЗКУ Й ЕНЕРГЕТИКИ, ОБОРОНИ ТА ІНШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – одна з категорій земель України.

Землі промисловості (З. п.) – землі, надані підприємствам, установам та організаціям для розміщення й експлуатації осн., підсоб. та допоміж. будівель і споруд пром., гірн.-добув., транспорт. та ін. підприємств, їхніх під'їзних шляхів, інж. мереж, адм.-побут. будівель тощо. Ці землі можуть перебувати у держ., комунал. та приват. власності. Правовий режим З. п. підпорядк. інтересам використання та охорони [земель сільськогосподарського призначення](#). Тому для будівництва пром. підприємств, об'єктів житл.-комунал. господарства, залізниць і автомоб. шляхів, ліній електропередачі, магістрал. трубопроводів, а також для ін. несільськогосп. потреб надаються землі, непридатні для ведення с. господарства, або с.-г. угіддя гіршої якості. Користувачі З. п. мають додатк. обов'язки. Так, земел. ділянки, що вивільняються підприємствами з видобування корис. копалин, ін. пром. підприємствами на наданих їм у користування с.-г. землях чи ліс. угіддях, повинні бути приведені ними у стан, придат. для використання у сільс., ліс., рибному господарствах, житл. буд-ві або садівництві, а земел. ділянки на наданих у користування ін. землях – для використання за призначенням. Навколо пром. підприємств залежно від характеру виробництва та з метою відокремлення таких об'єктів від тер. житл. забудови повинні встановлюватися сан.-захисні зони відповідно до норм, затв. у встановл. порядку. У межах цих зон житл. будівництво заборонене. Створення сан.-захис. зони не позбавляє власників землі і землекористувачів, зокрема орендарів, землі яких опинилися у межах цієї зони, права власності або користування ними з обмеженнями, встановл. для цих зон. Якщо зазначені зони розташ. у межах міст, смт, то пром. підприємства повинні впорядковувати та озеленювати їх відповідно до проектів планування і забудови цих насел. пунктів.

Землі транспорту, зв'язку й енергетики (З. т., з. й е.) – землі, надані підприємствам і організаціям залізнич., автомоб., мор., внутр., водного, повітр. і трубопровод. транспорту

та міського електротранспорту для виконання покладених на них завдань щодо експлуатації, ремонту і розвитку об'єктів транспорту, а також підприємствам і організаціям, що здійснюють експлуатацію ліній електропередачі та зв'язку. Ці землі можуть перебувати у держ., комунал. та приват. власності. Землі, надані для потреб транспорту, перебувають в упр. транспорт. відомств та мін-в. Ці землі використовують відповідні підприємства, які є власниками транспорт. засобів й експлуатують шляхи сполучення. Такими підприємствами в системі залізнич. транспорту виступають відділ. залізниць, повітр. транспорту – аеропорти, автомоб. шляхів – шлях.-експлуатац. дільниці тощо. Розміщення споруд та ін. об'єктів транспорту відбувається за погодженням з місц. органами держ. влади і місц. самоврядування. Підпр-ва транспорту зобов'язані раціонально використовувати надані їм земел. ділянки, не порушувати інтереси ін. землекористувачів (зокрема орендарів) і не допускати заболочення, погіршення якості земель і забруднення їх пром. та ін. відходами, неочищ. стоками, вживати заходів для захисту ґрунтів від ерозії, укріплювати яри, круті схили, піски, а також дотримуватися ін. вимог щодо охорони земель. Відповідальність за утримання в належ. стані земель, наданих у користування підприємствам і організаціям транспорту, а також їх використання за цільовим призначенням несуть кер. (власники) цих установ. Організаціям, що здійснюють будівництво й експлуатацію електрогенерувал. об'єктів та об'єктів транспортування електроенергії до користувача, а також повітр. і кабел. телефонно-телеграф. ліній та супутник. засобів зв'язку, надаються земел. ділянки відповідно до чинних норм і затв. проектів на будівництво, а також земел. ділянки, необхідні для тимчас. користування під час будівництва та експлуатації цих об'єктів. З метою забезпечення належ. експлуатації споруд та ін. об'єктів транспорту, ліній зв'язку й електропередачі, а також охорони земель від негатив. впливу зазнач. об'єктів на землях, наданих у користування підприємствам транспорту, зв'язку й енергетики, можуть встановлюватися охоронні зони з особл. умовами землекористування. Землі в межах цих зон у власників землі та землекористувачів не вилучаються, а використовуються з обмеженнями, які передбачені затв. правилами у встановл. порядку.

Землі оборони (З. о.) – землі, надані для розміщення та постій. діяльності військ. частин, установ, військ.-навч. закладів, підприємств і організацій ЗС України, ін. військ. формувань, утвор. відповідно до законодавства України. Ці землі можуть перебувати у держ. та комунал. власності та перебувають здебільшого у віданні МО України. Для виконання покладених на військ. частини функцій та завдань земел. ділянки надаються їм у постійне користування відповідно до вимог Земел. кодексу України. Особливості надання таких земел. ділянок під військ. та ін. оборонні об'єкти визначаються КМ України. Розміри земел. ділянок, необхідних для розміщення військ. частин та проведення ними постій. діяльності, визначаються згідно з потребами на підставі затв. у встановл. порядку проектно-тех. документації. Навколо військ. частин та оборон. об'єктів можуть встановлюватися зони з особл. режимом використання земель з метою забезпечення функціонування цих військ.

частин та об'єктів, збереження озброєння, військ. техніки, ін. військ. майна, охорони держ. кордону України, захисту насел., госп. об'єктів і довкілля від впливу аварій. ситуацій, стихій. лих і пожеж, що можуть виникнути на цих об'єктах.

Правовий режим земель цієї категорії визначає не лише Земел. кодекс України, а й Закони України «Про державний кордон України» (1991), «Про транспорт» (1994), «Про залізничний транспорт» (1996), «Про електроенергетику» (1997), «Про автомобільний транспорт» (2001), «Про використання земель оборони», «Про телекомунікації» (обидва – 2003).

Бібліографічний опис:

Землі промисловості, транспорту, зв'язку й енергетики, оборони та іншого призначення / М. В. Шульга // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-15974>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).